

Messu Viitasaaren kirkossa

Tästä vihkosesta voit seurata jumalanpalveluksen kulkua. Keskel-
lä näkyvät eri osien sisällöt, marginaalissa kerrotaan, mitä kohdat
merkitsevät ja mistä päin Raamattua kyseisen tekstin löytää.

Jumalanpalvelus jaetaan neljään osaan:

Johdanto, joka saattelee päivän aiheeseen.

Sana, jossa luetaan päivän Raamatun tekstit ja kuullaan saarna.

Ehtoollinen, yhteinen ateria.

Päätös, joka saattelee seurakunnan arkeen.

Jokaiseen osaan kuuluu rukousta ja musiikkia.

Messu

Messu tarkoittaa jumalanpalvelusta, jossa vietetään ehtoollista.

Sanajumalanpalvelus

Kun jumalanpalveluksessa ei vietetä ehtoollista, siinä korostuvat
Raamatun sana ja rukous.

Ristikulkue

Erityisesti suurina pyhinä kirkko alkaa ristikulkueena. Tällöin
seurakunta seisoo. Risti kulkueen edellä muistuttaa meitä Jee-
suksen läsnäolosta seurakunnan keskellä.

Jumalanpalveluksessa on kyse Jumalan ja ihmisen kohtaamisesta,
jossa Jumala palvelee ihmistä (ei päinvastoin). Jokaisella ju-
malanpalveluksella on teema, joka määräytyy kirkkovuoden mu-
kaan. Teema näkyy mm. raamatunteksteissä, rukouksissa ja saar-
nassa.

Lukuapuja:

L Liturgi (johtaa messun)

E Esilaulaja/-lukija

S Seurakunta (kaikki)

* merkityissä kohdissa seurakunta seisoo

Suluissa olevat kohdat saattavat jäädä pois.

I Johdanto

1. Alkuvirsi

Viimeistään alkuvirren aikana jumalanpalveluksen toimittajat, eli papit, diakonit ja avustajat saapuvat kirkkoon.

2. Alkusiunaus ja vuorotervehdys

Esim.
Ps.89:53

L Isän ja Pojan ja Pyhän Hengen nimeen.

2.Tim4:22

S Aa - men, aa - men, aa - men.

Jumalanpalvelus aloitetaan ja päätetään aina Kolmiyhteisen Jumalan nimellä.

"Aamen" on alkujaan hepreaa ja tarkoittaa "totisesti", "niin olkoon".

L Herra olkoon teidän kanssanne.

S Niin myös si - nun hen - ke - si kans - sa.

Vuorotervehdys muistuttaa, ettei messussa ole esiintyjää ja yleisöä, vain osallistujia. Pappi tai esilukija johtaa palvelusta, mutta on yhtä lailla osa seurakuntaa.

3. Johdantosanat

Johdantosanoissa kerrotaan pyhän aiheesta ja jumalanpalveluksen avustajista.

4. Yhteinen rippi

Esim.
Matt. 5:23-24

Synnintunnustus
(virsikirjassa numerot 700-714)

Ripissä raivataan pois ihmisen asettamat esteet Jumalan kohtaamiselle. Ihminen saa ripissä tunnustaa rikkinäisyytensä ja riittämättömyytensä.

Mm.
Jes. 1:18
Jes. 43:1
Ps. 34:19
Ps.103:12
Joh. 3:16

Synninpäästö

S Aa - men, aa - men, aa - men.

Jumalan armo syntien anteeksianto on yksi tapa, jolla Jumala palvelee ihmistä.

(5. Päivän psalmi)

Psalmiit ovat Raamattuun kuuluvia rukouksia, jotka voidaan laulaa tai lausua. Niiden kautta seurakunta ilmaisee niin iloa, surua, katumusta kuin toivoa.

Matt.
20:30

6. Herra, armahda

S Her - ra, ar - mah-da mei - tä.
Kris - tus, ar - mah-da mei - tä.
Her - ra, ar - mah-da mei - tä.

Herra armahda (lat. Kyrie eleison) ei liity enää synnintunnustukseen vaan se on kristittyjen perusrukous.

Luuk.
2:14

*7. Kunnia ja kiitosvirsi Pyhälle Kolminaisuudelle

E Kun - ni - a Ju - ma - lal - le kor - ke - uk - sis - sa,
S maan pääl - lä rau - ha ih - mi - sil - lä,
joi - ta hän ra - kas - taa.

Kunnia ja kiitosvirsi lauletaan Kolminaisuudelle; Isälle, Pojalle ja Pyhälle Hengelle.

Virsi muistuttaa meitä Jumalan erityisestä olemassaolosta kolmena persoonana.

Mark.
14:26

Kiitosvirsi

8. Päivän rukous

L Rukoilkaamme

– rukous

S Aa - men, aa - men.

Päivän rukous sanoittaa päivän teeman aiheita.

II Sana

9. Ensimmäinen lukukappale

- Vanhasta testamentista
- E Tämä on Jumalan sana
- S Jumalalle kiitos

Raamatun lukukappaleissa Jumala puhuttelee meitä henkilökohtaisesti.

10. Vastausmusiikki

Vastaus voi olla pohdiskeluun kehottavaa musiikkia, laulu tai hiljaista rukousta Raamatun tekstien äärellä.

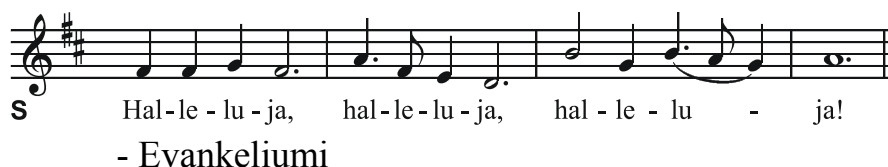
11. Toinen lukukappale

- Uudesta testamentista
- E Tämä on Jumalan sana.
- S Jumalalle kiitos.

12. Päivän virsi

*13. Evankeliumi ja halleluja-hymni

Mm.
Ps.106:1
ja
Ilm. 19:1

"Halleluja" on alkujaan hepreaa ja tarkoittaa "Kiittäkää Jumalaa" tai "Ylistäkää Herraa".

Evankeliumin kuulemiselle osoitetaan kunniotusta seisomalla.

15. Saarna

Saarnassa selitetään päivän lukukappaleita, avataan näkökulmia niihin ja liitetään tekstit kirkon uskon kokonaisuuteen.

*16. Uskontunnustus (Credo)

- S** Minä uskon Jumalaan,
Isään, Kaikkivaltiaaseen,
taivaan ja maan Luojaan,
ja Jeesukseen Kristukseen,
Jumalan ainoaan Poikaan, meidän Herraamme,
joka sikisi Pyhästä Hengestä,
syntyi neitsyt Mariasta,
kärsi Pontius Pilatuksen aikana,
ristiinnaulittiin, kuoli ja haudattiin,
astui alas tuonelaan,
nousi kolmantena päivänä kuolleista,
astui ylös taivasiin,
istuu Jumalan, Isän, Kaikkivaltiaan, oikealla puolella
ja on sieltä tuleva tuomitsemaan eläviä ja kuolleita,
ja Pyhään Henkeen,
pyhän, yhteisen seurakunnan,
pyhän yhteyden,
syntien anteeksiantamisen,
ruumiin ylösnousemisen
ja iankaikkisen elämän.

Uskontunnustuksessa lausutaan julki kirkon yhteinen usko. Samaa tunnustusta käytetään kaikissa kristillisissä kirkoissa ja se lausumalla liitytään osaksi maailmanlaajuista kirkkoa.

17. Yhteinen esirukous -rukous

Esirukouksessa rukoillaan seurakunnan arkisten asioiden puolesta. Rukouksen aluksi rukoillaan seurakunnan kastettujen, avioliittoon kuultettujen ja kuolleiden puolesta.

Esirukouspyynnön voi jättää ennen jumalanpalvelusta kirkkosalissa.

III Ehtoollinen

19. Uhrivirsi

20. Ehtoollisrukous

Vuorolaulu

L Herra olkoon teidän kanssanne

L Ylentäkää sydämenne

L Kiittäkäämme Herraa, Jumalaamme

Prefaatio-rukous

- Rukous päättyy:

Me kiitämme sinua tästä taivaan lahjasta

ja laulamme sinulle ylistystä enkelien ja kaikkien pyhien kanssa:

Virren aikana kannetaan kolehti, eli seurakunnan rahalahja, jonka kohde ilmoitetaan ennen virttä. Virren aikana kateetaan ehtoollispöytä.

Ehtoollista edeltää pitkä rukous, joka alkaa papin ja seurakunnan vuoropuhelulla.

Vuoropuhelussa korostuvat ehtoollisen keskeiset puolet: Jumalan läsnäolo sekä ylistys ja kiitos.

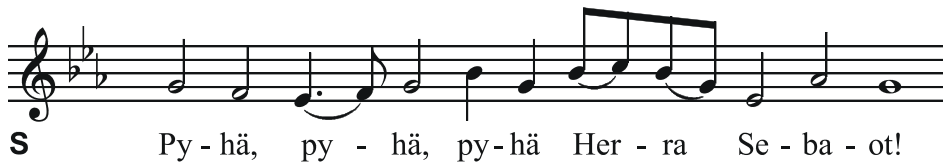
Ehtoollisrukouksen alkuosa ylistää Jumalan luomis- ja pelastustyötä.

Rukous jatkuu suoraan Pyhä-hymniin.

*Pyhä-hymni

Pyhä hymnin
laulaminen ylis-
tää Jumalan suu-
ruutta, mutta
myös muistuttaa
Hänen läsnäolos-
taan ehtoollises-
sa.

Jes.
6:3

S Py - hä, py - hä, py - hä Her - ra Se - ba - ot!

Ilm.
4:8

ja

Tai - vas ja maa on täyn-nä si-nun kirk-ka-ut - ta - si.

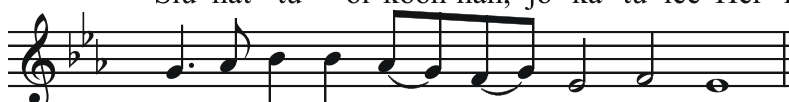
Mark.
11: 9-
10

Hoo - si - an - na kor - ke - uk - sis - sa!

Siu-nat - tu ol-koon hän, jo-ka tu-lee Her-ran ni-mes-sä.

Hoo-si - an - na kor - ke - uk - sis - sa!

- rukousjakso

- ehtoollisen asetussanat:

Matt.
26:26
-29

**Herramme Jeesus Kristus, sinä yönä,
jona hänet kavallettiin,
otti leivän, siunasi (+), mursi**

Ehtoollisen ase-
tussanat kertaa-
vat Jeesuksen
käyttämät sanat.

Mark.
14:22
-25;

**ja antoi sen opetuslapsilleen sanoen:
Ottakaa ja syökää, tämä on minun ruumiini,
joka annetaan teidän puolestanne.**

Asetussanojen
aikana pappi siu-
naa ehtoollisai-
neet.

Luuk.
22:14
-20;

Tehkää se minun muistokseni.

1.
Kor.
11:23
-25

**Samoin hän otti maljan, kiitti (+) ja sanoi:
Ottakaa ja juokaa tästä, te kaikki.
Tämä malja on uusi liitto minun veressäni,
joka vuodatetaan teidän puolestanne
syntien anteeksiantamiseksi.
Niin usein kuin te siitä juotte,
tehkää se minun muistokseni.**

-rukousjakso

S Me ju - lis - tam - me hä - nen kuo - le - maan - sa.

Me to - dis - tam - me hä - nen y - lös - nou - se - mus - taan.

Me o - do - tam - me hä - nen tu - le - mis - taan kun - ni - as - sa.

Ehtoollisen aset-
tamista seuraa
Jeesuksen pelas-
tustyön muista-
minen.

Muistaminen
tuo menneisyy-
den tapahtumat
ehtoollisen viet-
toon. Pelastus
koskee meitä
tänäänkin.

- rukousjakso

- päätösylistys:

Hänen kauttaan, hänen kanssaan ja hänessä
kuuluu sinulle, kaikkivaltias Isä,
Pyhän Hengen yhteydessä
kunnia ja kirkkaus aina ja ikuisesti.

S Aa - men, aa - men, aa - men.

Ehtoollisrukouksen päätös ylistää Kolminaisuutta: Isää, Poikaa ja Pyhää Henkeä.

Matt.
6:9-13

Luuk.
11:2-4

21. Isä meidän (Pater noster)

S Isä meidän, joka olet taivaissa.
Pyhitetty olkoon sinun nimesi.
Tulkoon sinun valtakuntasi.
Tapahtukoon sinun tahtosi,
myös maan päällä niin kuin taivaassa.
Anna meille tänä päivänä
meidän jokapäiväinen leipämme.
Ja anna meille meidän syntimme anteeksi,
niin kuin mekin anteeksi annamme niille,
jotka ovat meitä vastaan rikkoneet.
Äläkä saata meitä kiusaukseen,
vaan päästä meidät pahasta.
Sillä sinun on valtakunta ja voima ja kunnia
iankaikkisesti.
Aamen.

Isä meidän-rukouksella on erityisasema, sillä pohjaa Jeesuksen esimerkkiin.

Rukouksessa sanoitetaan kaikki, mitä ihminen tarvitsee.

Rukouksen jälkeen ehtoollisavustajat tulevat alttarille.

Esim.
Joh.
20:19

Room.
16:16

1.Kor.
16:20

22. Herran rauha

L Herran rauha olkoon teidän kanssanne

S Niin myös si - nun hen - ke - si kans - sa.

Jumalan rauha on yksi Pyhän hengen suurimmista lahjoista.

(Rauhantervehdys

L/E Toivottakaamme toisillemme Kristuksen rauhaa.)

"Kristuksen rauhan" toivottaminen kättelemällä tai haalaamalla on ikivanha kristillinen tapa.

*23. Jumalan Karitsa-hymni

Jes.
53:7

Joh.
1:29

Ilm. 5:6

S Ju - ma - lan Ka - rit - sa, jo - ka kan - nat

maa - il - man syn - nin, ar - mah - da mei - tä.

Ju - ma - lan Ka - rit - sa, jo - ka kan - nat

maa - il - man syn - nin, ar - mah - da mei - tä.

Ju - ma - lan Ka - rit - sa, jo - ka kan - nat

maa - il - man syn - nin, an - na meil - le rau - ha.

Seurakunta nousee, kun hymni alkaa soida.

Koko seurakunnan laulama hymni muistuttaa, että ehtoollinen on armon ateria.

Leipä ja viini ovat ehtoollisen käsin koskettavat merkit. Ne muistuttavat meitä armosta, rakkaudesta ja kristittyjen yhteydestä

Ehtoollisella voit leivän saatua vastata jakajan sanoihin "Aamen".

Jos et halua ehtoollista, voit pyytää siunausta tai laskea oikean kätesi vasemmalle olkapäällesi.

Kun olet saanut ehtoollisen/siunauksen, voit nousta, siunata itsesi ristinmerkillä ja palata takaisin paikallasi.

24. Ehtoollisen vietto

(25. Kiitosrukous)

IV Päätös

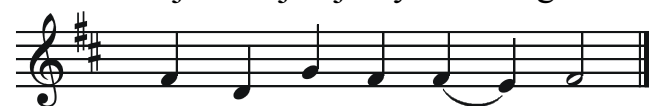
*26. Ylistysvirsi

Loppuylistys on samalla kiitos ehtoollisen lahjasta.

4. Moos.
6:24-26

*27. Siunaus

L Herra siunatkoon teitä ja varjelkoon teitä.
Herra kirkastakoon kasvonsa teille
ja olkoon teille armollinen.
Herra kääntäköön kasvonsa teidän puoleenne
ja antakoon teille rauhan.
Isän ja + Pojan ja Pyhän Hengen nimeen.

S Aa - men, aa - men, aa - men.

Herran siunaus on vanha juutalainen siunaus ja alusta asti myös kristillisen kirkon käytössä. Sen sanat muistuttavat Jumalan hyvistä töistä: suojelusta, armosta ja rauhasta.

Päätösmusiikin aikana toimittajat ja ristikulkue poistuvat.

1. Piet.
3:8-9

28. Lähettäminen/Päätösmusiikki Päätösmusiikki/Lähettäminen

Jos lähetyssanat tulevat ennen musiikkia, kirkosta voi poistua musiikin aikana.

Jokainen jumalanpalvelus alkaa ja päättyy kolmiyhteisen Jumalan, Isän ja Pojan ja Pyhän Hengen nimeen. Jeesus antoi seuraajilleen esimerkin osallistumalla yhteiseen jumalanpalvelukseen "tapansa mukaan". Siellä hän luki pyhiä kirjoituksia ja selitti niitä seurakunnalle.

Kärsimistään edeltävänä yönä Jeesus asetti pyhän aterian muistokseen ja käski viettämään sitä usein. Jumalan sana, ehtoollinen ja rukous kuuluivat jo ensimmäisten kristittyjen kokoontumiseen. Kristittyjen jumalanpalvelusta on alusta lähtien sävyttänyt Jumalan kiittäminen sanoin ja sävelin.

Suomen evankelis-luterilaisen kirkon jumalanpalveluksella on kolme kiinnepistettä: Raamattu, vanhan kirkon perinne ja luterilainen tunnustus. Ehtoollisen sakramentin vietto, Raamatun lukeminen, saarnan arvostus, yhteinen rukous, liturgisen perinteen arvostaminen sekä rikas virsilaulu ja musiikin vahva asema ovat luterilaisen jumalanpalveluksen tunnuspiirteet.

Jokainen jumalanpalvelus on Jumalan pelastavan läsnäolon juhla. Luterilaista jumalanpalvelusta luonnehtii vuoropuhelu. Kuultavan ja näkyvän sanan välityksellä kolmiyhteinen Jumala puhuttelee meitä ja tekee meidät osalliseksi kaikista pelastuksen lahjoista. Rukouksissa, virsissä ja lauluissa ihminen vastaa Jumalan puhutteluun.

Kirkkomme jumalanpalveluselämään kuuluu sekä yhtenäisyys että vaihtelevuus. Yhtenäinen jumalanpalvelusjärjestys ilmaisee yhteistä uskoa, luo turvallisuutta, vahvistaa yhteenkuuluvuutta ja auttaa osallistumaan. Samalla se antaa tilaa kontekstuaalisuudelle ja monimuotoisuudelle.

Kristuksen seuraamiseen kuuluu, että kristityt tahtovat osallistua yhteiseen jumalanpalvelukseen.

Muutama ajatus pienten lasten vanhemmille, kummeille ja isovanhemmille:

Rentoudu! Jumala on luonut lapset eläväisiksi, eikä heitä tarvitse vaientaa Hänen talossaan. Maailma tarvitsee myös Pyhää Meteliä ja lapset hallitsevat sen. Kaikki ovat tervetulleita!

Istukaa yhdessä etupenkissä, missä pienempienkin on helppoa nähdä ja kuulla, mitä edessä tapahtuu. Takaraivon tuijottaminen ärsyttää.

Sinulla on lupa selittää lapsillesi messun kulkua: papin ja avustajien tekemisiä, virsien laulua, musiikkia jne. Vastaa rohkeasti kaikkiin kysymyksiin. Toivottavasti myös tästä vihosta on apua.

Osallistu rohkeasti vuorolauluihin ja virsiin. Lapset oppivat liturgian kopioimalla ja he kopioivat mieluiten sinua.

Jos joudutte lähtemään aikaisin, tehkää niin, mutta tulkaa myös takaisin. Jeesuksen sanoin: "Sallikaa lasten tulla minun luokseni."

Lapset saavat tulla ehtoollispöytään huoltajan kanssa. Jos lapselle on kerrottu ehtoollisen merkityksestä (ikään sopivalla tavalla), hän saa huoltajan kanssa nauttia ehtoollisen. Mikäli et halua, että lapselle tarjoillaan viini tai tahdot vain siunauksen, voit sanoa sen ehtoollisen jakajalle.

Muistakaa, että tapa, jolla opetamme lapset käyttäytymään kirkossa johtaa suoraan heidän tapaansa ymmärtää Jumalaa, kirkkoa tai muita seurakuntalaisia. Auta lapsia ymmärtämään, että heillä on lupa olla kotona jumalanpalveluksessa.

Paperin puutteessa tähän vihkoon saa piirrellä ja jättää terveisiä!

Muutama ajatus muille seurakuntalaisille lapsista:

Lasten läsnäolo on lahja kirkolle. He muistuttavat meitä siitä, että seurakunta jatkuu myös tulevaisuudessa.

Olkaa ystävällisiä perheille ja toivottakaa lapset tervetulleeksi. Hymyilkää rohkaisevasti vanhemmille!